



Secretaris:  
Mr. W.J.B. Claassen-Dales  
Oranje Plantage 39  
2611 TK Delft  
Tel.: 015 2144574

Penningmeester:  
M.L. Hom  
Meermanstraat 150  
2614 AM Delft  
Tel.: 015 2126798

Banknummer: NL76 INGB 0000 5873 45  
ten name van: Delfia Batavorum te Delft  
Internet: [www.delfia-batavorum.nl](http://www.delfia-batavorum.nl)  
E-mail: [info@delfia-batavorum.nl](mailto:info@delfia-batavorum.nl)

## Voorwoord van de voorzitter



Bas Verkerk heeft afscheid genomen als burgemeester van Delft. Hij prees daarbij het werk dat Delfia Batavorum voor de stad doet. Die waardering is wederzijds. Een burgemeester die niet alleen belangstelling heeft voor het Delft van nu, maar ook voor het Delft van vroeger, is voor de stad van groot belang. Wat dat betreft lijken we het met onze nieuwe burgemeester ook niet slecht te hebben getroffen. Bij haar kennismaking met onze vereniging reageerde Marja van Bijs-terveldt zeer enthousiast. De stad heeft opnieuw een bestuurder met historische belangstelling en Delfia Batavorum een nieuw lid.

Nieuwe leden zijn belangrijk, maar laten we de oude niet vergeten. Harry van Leeuwen is langer lid dan wie dan ook. Hij kwam in oktober 1956 als 29-jarige archief-medewerker op het Delftse Gemeentearchief werken en meldde zich kort daarna bij Delfia Batavorum aan. De geschiedenis van de stad heeft hem sindsdien niet losgelaten, niet als archivaris en niet als verenigingslid. Voor zijn verdiensten kreeg hij in 2005 de J.W. Blokpenning. Een felicitatie en een bedankje zijn bij dit zestigjarig lidmaatschap zeker op hun plaats!

Delfia Batavorum heeft het hoe dan ook niet slecht met haar leden getroffen. Velen van hen nemen deel aan de activiteiten die onder de verenigingsparaplu worden georganiseerd. De keerzijde van dat succes is, dat we ook altijd mensen te kort komen. We hebben leden nodig die lezingen en excursies willen helpen organiseren, die onze publicaties willen helpen voorbereiden en verspreiden, die het stadsschoon willen helpen behouden en die in het bestuur de leden kunnen vervangen die hun termijn hebben vol gemaakt, maar voor wie zich nog geen opvolgers hebben aangediend.

Ons nieuwste en ons oudste lid laten we natuurlijk met rust. Maar aan onze andere leden zou ik willen vragen: denk eens na wat je voor de vereniging zou kunnen betekenen. Met anderen samenwerken bij het bevorderen van de belangstelling voor de geschiedenis van de stad is niet alleen gevarieerd en zinvol, maar ook leuk en bevredigend werk. Als je meer over de mogelijkheden wilt weten, neem dan eens vrijblijvend contact op met mij of met één van de andere bestuursleden.

*Theo Thomassen*

## Lezing donderdag 17 november

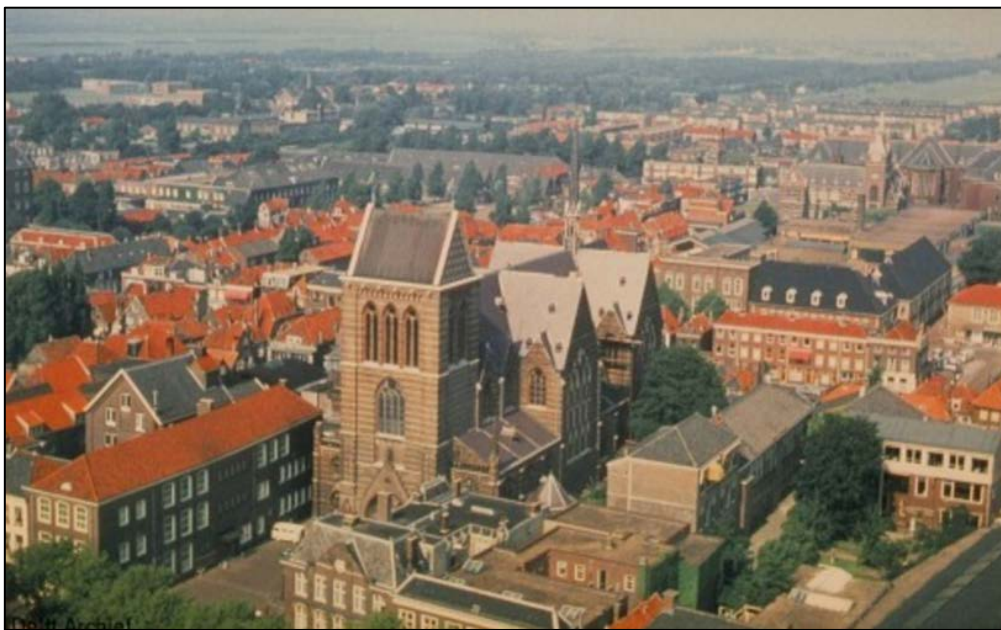
### **Katholiek erfgoed in Delft, lezing in de oud-katholieke kerk**

Alexander van Dijk en Robin Voorn nemen u deze avond mee door de geschiedenis van twee bijzondere kerken in Delft: de St. Hippolytuskerk aan de Voorstraat en de oud-katholieke Kerk.

#### **De St. Hippolytuskerk: hoe woorden kerken slopen**

*Door Alexander van Dijk*

Menig Delftenaar zal zich de St. Hippolytuskerk aan de Voorstraat nog herinneren, een neogotische kerk van de hand van de befaamde architect Pierre Cuypers. Het was *de* Delftse Cuyperskerk en samen met de Jozefkerk – de huidige Maria van Jessekerk – vormden zij de 19<sup>e</sup>-eeuwse toevoegingen aan de markante skyline van Delft. Qua omvang kwam de St. Hippolytuskerk dicht bij de twee middeleeuwse kerken van Delft. En de indrukwekkende toren zou hoger worden dan die van de Nieuwe Kerk. De toren is echter nooit afgebouwd. Dat deed niets af aan het enthousiasme van de parochie. Velen doneerden delen van de kerk, zoals meubilair en de glas-in-loodramen. De kerk onderging in de jaren 1960 een grootschalige restauratie, maar werd in 1974 gesloopt tot grote ontzetting van de parochianen.



*St. Hippolytuskerk aan de Voorstraat*

In deze lezing vertelt *Alexander van Dijk* over de historie van de St. Hippolytuskerk en de omstreken beslissingen die leidden tot de sloop van dit bijzondere gebouw. Alexander van Dijk is een van de jongste leden van Delfia Batavorum met een zeer warm hart voor geschiedenis, in het bijzonder die van Delft. Hij zit in het eindexamenjaar van de International School of The Hague en hoopt volgend jaar 'History' aan de universiteit van Oxford te gaan studeren.

#### **De oud-katholieke Kerk in Delft: een bijzondere plek met bijzondere voorwerpen**

De oud-katholieke kerk aan het Bagijnhof is een verborgen pareltje in de binnenstad van Delft. Wat veel mensen niet weten, is dat hier ook vele bijzondere historische voorwerpen te vinden zijn. *Robin Voorn* is pastoor van de oud-katholieke parochie Delft. Hij vertelt graag over deze bijzondere kerk. Tijdens de lezing wordt zowel aandacht besteed aan het gebouw en zijn geschiedenis, als aan de bijzondere voorwerpen die er bewaard worden.



*Interieur van de Delftse oud-katholieke kerk*



*Alexander van Dijk*



*Pastoor Robin Voorn*

- Datum: donderdag 17 november 2016
- Aanvang 20:00 uur
- Locatie: Oud-Katholieke Kerk, Bagijnhof 25 Delft
- Toegang: gratis voor leden van Delfia Batavorum, voor niet-leden € 5,-
- Aanmelden is niet nodig

## Commissie Behoud Stadsschoon (CBS)

### Knagen aan het Plan Busquets: 26 bomen geschraapt

De Spaanse ontwerper Joan Busquets heeft het ontwerp gemaakt voor de totale openbare ruimte van het Spoorzonegebied. Maar nu het wordt uitgevoerd, blijkt dat er veel verandert. Zo worden er 26 (misschien meer of minder) bomen NIET geplant, die wel in het ontwerp staan ingetekend. De gemeenteraad is daar een paar maanden geleden al over ingelicht, maar de raadscommissie Ruimte en Verkeer raakte niet gealarmeerd. "Het betekent een zekere verschraling", schrijven B&W geruststellend aan de raad. Het gaat om de rij bomen, die aan de noordzijde van de Wateringsevest, tussen Kampveldweg en Watertoren, in een groenstrook tussen het fietspad en de rijweg zou komen te staan. De grond daar grenst aan het terrein van DSM, de vroegere Gist- en Spiritusfabriek. Om het allemaal te kunnen aanleggen is DSM gevraagd een strookje grond aan de gemeente te verkopen, maar dat ging niet door. Om toch een voldoende breed fietspad te kunnen maken, worden de bomen geschraapt. Behalve..... zes bomen in de buurt van de Watertoren, zo lijkt het. Maar daar, in het groen direct rondom de Watertoren, worden dan eerst vier andere (forse) bomen gesloopt.

### Groen het slachtoffer

Op dat punt begint de irritatie van de Commissie Behoud Stadsschoon. De aanleg van de Spoorzone dendert door en nu dreigt het groen bij de Watertoren slachtoffer te worden van deze



bouwdrift. De Watertoren en zijn directe omgeving horen bij het Kalverbos en niet bij de openbare ruimte van de Spoorzone. Maar omdat het ene gebied hier op het andere aansluit, is de gedachte dat de inrichting van de Spoorzone als het ware nog een beetje wordt doorgetrokken. Dus ook hier een breder fietspad en een groenstrook tussen fietsers en auto's. Om dit allemaal te realiseren moeten de bomen bij de Watertoren verdwijnen. Precies dat is bij de Commissie Behoud Stadsschoon in het verkeerde keelgat geschoten. Een door CBS geraadpleegde bomenspecialist stelt dat juist deze bomen belangrijk zijn, omdat ze de parkrand accentueren. Kappen zou een verarming zijn voor het Kalverbos. Dit parkje is aangelegd in een laat 19<sup>e</sup> eeuwse romantische stijl. Die zou versterkt moeten worden en niet moeten verrommelen.



*Helikopterview van de omgeving Kampveldweg en Wateringsevest, zoals ontworpen door Busquets.*

*De linker rij bomen, dichtbij het DSM-terrein, gaat niet door.*

### **Totaalplaatje**

Ter hoogte van het Kalverbos ligt ook nog het onmogelijk brede en lelijke tramhalte met een extra wachtspoor (of tailtrack) voor tram 19. Het is een enorme barrière tussen Kalverbos en Nieuwe Plantage, die rond 1900 één geheel waren. Tram 19 komt uit Leidschendam en kon niet doorrijden vanwege de spoortunnelwerkzaamheden. Op dit moment wordt er gewerkt aan een tailtrack op de Westvest ter hoogte van het nieuwe station. Als die klaar is, zo is beloofd, zou de situatie bij het Kalverbos (terug naar twee tramsporen) worden hersteld. De Commissie Behoud Stadsschoon vindt dat er voor de historische omgeving van Kalverbos en Watertoren een totaalplaatje moet worden gemaakt. Daarin staat zij niet alleen. Ook de Kwaliteitskamer heeft daar al eerder – en nu weer – om gevraagd.

### **De Bescherming**

De te kappen bomen staan binnen het gebied van het Bestemmingsplan Binnenstad 2012 en in het Beschermd Stadsgezicht Binnenstad. Dat brengt speciale regels en voorschriften met zich mee. Voor het kappen van de bomen is dan een welstandsadvies nodig. De Watertoren grenst aan het Beschermd Stadsgezicht voor de Nieuwe Plantage, waarin het belang van de ruimtelijke

kwaliteit van deze omgeving wordt benadrukt. Daar was in de eerste vergunningaanvraag, ingediend door Pro Rail, geen rekening mee gehouden. Fout, vond CBS, en stuurde een zienswijze (mening) hierover aan het College van B&W.

### **Nieuwe vergunningaanvraag**

Inmiddels is de vergunningaanvraag in de prullenbak beland en heeft Pro Rail een nieuwe aanvraag ingediend. Uit het antwoord van B&W aan CBS bleek dat er naar ons was geluisterd, maar ook weer niet helemaal. De aanvraag is, zoals CBS wilde, alsnog voorgelegd aan de Commissie Welstand en Monumenten. Welstand besloot dat de vier bomen weg mogen, als elders vier grote bomen (iepen) worden terug geplaatst. En inderdaad, ook Welstand wil een totaalplan voor het hele gebied zien.

### **Sigaar uit eigen doos**

Waarom is de Commissie Behoud Stadsschoon dan toch niet echt blij? De terug te planten bomen zijn een soort sigaar uit eigen doos geworden. Op een nieuwe ontwerp-tekening is te zien dat ze worden neergezet in het groenstrookje tussen fietspad en verkeersweg. Daar hadden tussen Kampveldweg en Watertoren die 26 bomen moeten komen, naar idee van Busquets. Dat aantal is nu teruggebracht naar 6, waarvan er twee als 'herplant' worden gekwalificeerd. Dat is toch een wat bizarre uitkomst. De te verwijderen bomen komen dus niet terug in het groen bij de Watertoren/Kalverbos, maar in een 'verkeersgroentje' tussen auto's en fietsers. Kan dat niet anders? Bomen in zulke groenstrookjes lijden vaak een kwijnend bestaan, omdat ze last hebben van verharding – asfalt of tegels – aan weerskanten en van het verkeer. Door het weglaten van de lange rij bomen lijkt het hele fabrieksterrein van DSM nu breed in beeld te komen, gezien vanaf de Wateringsevest. Wellicht kan DSM hier een mooie gracht graven. Met een doornhaag aan de kant van het eigen terrein. Dat geeft de fietsers een leuk uitzicht en houdt dieven weg. Intussen probeert CBS in gesprek te raken met betrokkenen. Want zo nonchalant als het nu gebeurt, kan er toch niet met groen worden omgesprongen.



*Zo groen was Delft rond 1910. Links de Wateringsevest, met huizen op de Vest die in 1925 werden gesloopt. Het water is de Singelgracht met rechts de Watertoren in het groen. In de verte een restant van een bolwerk.*

## Verenigingsinformatie

### Boeken over Delft te koop!

Zoals velen van u zullen weten, verkoopt Delfia Batavorum door leden gedoneerde boeken en voorwerpen die iets met Delft of soms Zuid-Holland of geschiedenis in het algemeen te maken hebben. De opbrengsten komen ten goede van het Delfia Batavorumfonds. In juni was er een garageverkoop, waar veel leden – al dan niet met wensenlijstje – veel boeken hebben gekocht. De opbrengst op de dag zelf was € 1.000! In 2007 hebben we onze eigen boekencollectie geschonken aan de nieuwe openbare bibliotheek, het DOK, zodat die voor iedereen toegankelijk zou zijn. Helaas ziet het DOK zich nu door bezuinigingen genoodzaakt de hele collectie terug te geven. Het bestuur heeft besloten dat de leden nu deze boeken, meer dan 500 stuks, kunnen kopen. Daarnaast blijven de door leden ingebrachte boeken uiteraard ook te koop. De nieuwe lijst staat op onze website van Delfia Batavorum:

[www.delfia-batavorum.nl/publicaties/boekenverkoop](http://www.delfia-batavorum.nl/publicaties/boekenverkoop)

Bestellen kan op de volgende manieren:

- Via e-mail: stuur een e-mail aan Elke Olsder-Toxopeus (eolsder@hotmail.com) o.v.v. "boeken DB" plus titel en auteur van het/de bestelde boek/en.
- Telefonisch (alleen als u niet beschikt over e-mail): Elke Olsder-Toxopeus: 015-2619497

### Suggesties voor excursies in 2017

De excursiecommissie is bezig met het excursieprogramma voor volgend jaar. Heeft u een suggestie voor een interessante excursie, meld dat dan met een korte toelichting aan:

[delfia-batavorum@vantijn.nl](mailto:delfia-batavorum@vantijn.nl)

### Delfia Batavorum steunt petitie tegen afschaffing van de monumenten-aftrek

Restauratie en onderhoud aan monumentale particuliere panden zijn al dertig jaar voor 80% fiscaal aftrekbaar. Minister Bussemaker en staatssecretaris Wiebes hebben op Prinsjesdag aangekondigd dat deze regeling per 2017 wordt vervangen door een subsidieregeling voor sober onderhoud. Dit moet structureel € 25 miljoen per jaar opleveren.

De monumentenaftrek was tot op heden een zeer effectief instrument voor de instandhouding van de tienduizenden rijksmonumenten in particulier bezit. Erfgoedorganisaties vrezen nu voor nieuwe achterstanden in onderhoud en restauratie.

In een petitie aan de vaste Kamercommissie van Financiën vragen de FIM, Kunsten '92 en Heem- en Oudheid minister Bussemaker van dit voorgenomen besluit af te zien. Deze petitie (<https://petities.nl/petitions/op-erfgoed-bezuinigen-een-monumentale-vergissing?locale=nl>) is nu ook door Delfia Batavorum ondertekend.

- Zie ook:

<https://erfgoedstem.nl/nieuwsuur-bezuiniging-leidt-op-duur-tot-verkrotting-monumenten/>

## Historische Atlas van de Schie

In 2016 verschijnt de Historische Atlas van de Schie. In deze landschapsbiografie wordt de ontwikkeling van het landschap langs de Schie in de afgelopen duizend jaar beschreven en in kaart gebracht. Luchtfoto's spelen daarbij een belangrijke rol, omdat je op die manier een goed beeld krijgt van waterlopen, verkavelingpatronen en polders, maar ook van de steden en het daar gebouwde erfgoed. Omdat bestaande foto's niet altijd toereikend waren, zijn de makers zelf ook de lucht ingegaan. Er zijn foto's gemaakt met een drone en vanuit een éénmotorige Cessna. De Atlas is een samenwerking van het Erfgoedhuis Zuid-Holland, de Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed en de provincie Zuid-Holland en verschijnt dit najaar bij Uitgeverij Thoth.

## Nieuwe leden

Het bestuur heet de volgende nieuwe leden van harte welkom:

- Dhr. J. Kleijwegt
- Dhr. J.P.M. Groenewegen
- Dhr. A.S. Ivlev
- Dhr. A.M.M. Schilte
- Mw. B. Verschoor
- Mw. J.M. van Bijsterveldt – Vliegenthart

## Delfia Batavorum ook op Twitter en Facebook



Wilt u tussen de nieuwsbrieven door op de hoogte blijven van onze activiteiten, van nieuwe publicaties op onze website of ander historisch nieuws? Volg ons dan op Twitter en Facebook.

U vindt ons op Twitter via <https://twitter.com/delfiabatavorum> en op Facebook via <https://www.facebook.com/DelfiaBatavorum>.

Steeds meer mensen, ook niet-leden, weten ons daar te vinden.